

CUPRINS

PREFAȚĂ

Întrebarea shakespeariană (a fi sau a nu fi) a cercetătorului

Valeriu Capcea cu referire la intelectualitate 9

INTRODUCERE 11

Capitolul 1.

FUNDAMENTELE TEORETICE ȘI PRINCIPIILE METODOLOGICE
ALE CERCETĂRII FENOMENULUI INTELECTUALITĂȚII ȘI ROLULUI
EI ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ GLOBALIZATĂ 15

1.1. Definirea noțiunii de „intelectualitate” și aspectele ei conceptuale 15

1.2. Examinarea noțiunii de „intelectualitate” în filosofia socială
și științele particulare 27

1.3. Metodologia cercetării fenomenului globalizării 33

1.4. Categoriile fundamentale ale cercetării filosofice a globalizării 39

1.5. Importanța categoriilor și noțiunilor fundamentale elaborate
de filosofia socială la investigarea problemei ce ține de misiunea
intelectualității în societatea contemporană 44

Capitolul 2.

GENEZA, ESENȚA, TRĂSĂTURILE SPECIFICE, TIPOLOGIA
ȘI MISIUNEA INTELECTUALITĂȚII ÎN VIAȚA SOCIALĂ 47

2.1. Geneza formării intelectualității 47

2.2. Esența, trăsăturile specifice și tipologia intelectualității 59

2.3. Misiunea intelectualității în viața socială 66

Capitolul 3.

FUNCȚIILE EXERCITATE DE INTELECTUALITATE ÎN EXISTENȚA SOCIALĂ 75

3.1. Poziționarea față de continuitatea raporturilor
de dominație-supunere, de legitimare a configurării societății,
de critică a statu-quo 76

3.2. Păstrarea și transmiterea, coordonarea și propagarea resurselor
culturale, perpetuarea normelor și valorilor, memoriei sociale 81

3.3. Elaborarea noilor idei, chipuri, modele de acțiune, a programelor
politice și sociale 82

3.4. Funcția educativă a intelectualității în viața socială 83

Capitolul 4.

INTELECTUALITATE ȘI CONTEMPORANEITATE	93
4.1. Tratarea în literatura de specialitate a menirii intelectualității în societatea contemporană	93
4.2. Fenomenologia intelectualității post-moderne	100
4.3. Intelectualitatea: între modernism și post-modernism	110
4.4. Locul și rolul intelectualității în transformările sociale din perioada de tranziție post-comunistă	120
4.5. Rolul intelectualității moldovenești în societatea aflată în tranziție	126
4.6. Locul și rolul „intelectualului-specialist” și a „intelectualului-colectiv” în dezvoltarea societății post-industriale	141
4.7. Apune oare „epoca de aur” a intelectualilor?	149

Capitolul 5.

INTELECTUALITATEA ȘI PUTEREA POLITICĂ	157
4.1. Evoluția istorică a raportului dintre intelectualitate și puterea politică	157
4.2. Atitudinea critică a intelectualității față de puterea politică	166
4.3. Raportul dintre intelectualitate și putere în spațiul românesc	171
4.4. Intelectualitatea Republicii Moldova în dihotomia „putere-opoziție”	174
4.5. Fenomenul trădării intelectualității în spațiul românesc	180

Capitolul 6.

CONSIDERAȚIUNI GENERALE DESPRE INTELECTUALITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN GENERAL ȘI CEA BASARABEANĂ, ÎN PARTICULAR	191
6.1. Tradiționalismul și modernismul în cadrul intelectualității românești	191
6.2. Intelectualitate, tradiționalism și modernism în România contemporană	198
6.3. Geneza intelectualității basarabene	205
6.4. Fenomenologia intelectualității moldovenești	216
6.6. Facultățile intelectualității românești: între „ceea ce trebuie să fie” și „ceea ce este”	221

Capitolul 7.

GENEZA FORMĂRII INTELECTUALITĂȚII ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ: PROBLEME ȘI PERSPECTIVE	229
7.1. Locul și rolul instituțiilor de învățământ superior în formarea viitorilor intelectuali	229
7.2. Importanța științelor socio-umane în constituirea unor noi generații de intelectuali	234

ÎNCHIEIERE	249
BIBLIOGRAFIE	253
SUMMARY	271
CONTENTS	274